

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE  
54. DRŽAVNO SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV

**PROSOJNA MODRINA**

RAZISKOVALNO PODROČJE: TEHNIKA IN TEHNOLOGIJA

AVTORICA: **LUCIJA VOGLAR**

ŠOLA: Srednja šola za oblikovanje Maribor

MENTORICI: Alenka Lukić, Ksenija Plazl

Maribor, 5. junij 2020

## Kazalo

Povzetek .....	5
Uvod .....	6
Teoretični del.....	7
Otok Murano .....	7
Steklo.....	10
Zgodovina stekla.....	13
Razvoj mode skozi čas .....	15
Kdaj in kako je začel človek pokrivati telo? .....	15
Prazgodovina .....	16
Neolitik: .....	17
Visoke kulture starega sveta .....	19
Sumerci:.....	19
Egipčani: .....	19
Asirci in Babilonci: .....	20
Perzijci: .....	20
Egejci: .....	20
Klasično obdobje – antika.....	21
Grki: .....	21
Etruščani:.....	21
Rimljani:.....	21
Srednji vek .....	22
Bizanc:.....	22
Romanika:.....	22
Gotika: .....	22
Renesansa:.....	23
Barok: .....	24
Rokoko:.....	24
Klasicizem: .....	25
Romantika: .....	25
Secesija: .....	26
Funkcionalizem:.....	26
Modernizem: .....	27
Praktični del.....	29
Hipoteze in cilji .....	29

Uporabljeni material .....	33
Izdelava.....	35
Postopek dela .....	35
Model 1 .....	35
Model 2: .....	39
Zaključek.....	42
Družbena odgovornost.....	43
Viri in literatura .....	44
Viri slik .....	45

## Kazalo slik

Slika 1: Steklarska delavnica.....	7
Slika 2: Otok Murano.....	8
Slika 3: Stekleni izdelek.....	9
Slika 4: Steklena skulptura .....	10
Slika 5: Steklarna Rogaška .....	11
Slika 6: Steklena smreka .....	12
Slika 7: Zemljevid sveta s stekleno lupo .....	13
Slika 8: Steklarstvo med industrijsko revolucijo.....	14
Slika 9: Willendorfska venera.....	16
Slika 10: Moda v prazgodovini .....	17
Slika 11: Egiptanska poslikava.....	19
Slika 12: Boginja s kačami.....	20
Slika 13: Rimljanke.....	21
Slika 14: Renesančna moda.....	23
Slika 15: Ženska obleka v času secesije .....	26
Slika 16: Moda v šestdesetih letih prejšnjega stoletja.....	27
Slika 17: Moda danes .....	28
Slika 18: Model 1 .....	32
Slika 19: Model 2 .....	32
Slika 20: Kroji za model 1 .....	35
Slika 21: Kroji na blagu .....	36
Slika 22: Krojni deli na blagu .....	37
Slika 23: Šivanje sprednjega in zadnjega dela .....	37
Slika 24: Končani model 1 .....	38
Slika 25: Modeliranje zgornjega dela.....	39
Slika 26: Zmodeliran zgornji del .....	40
Slika 27: Krojni deli na blagu .....	40
Slika 28: Šivanje gub .....	41

## Povzetek

V raziskovalni nalogi Prosojna modrina smo si zadali nalogo, da bomo raziskali, kako je s pojmom prosojnosti v modi in kako se je žensko telo skozi zgodovino pokrivalo ali razkrivalo. Kateri deli telesa so morali biti pokriti ali skriti? Zakaj? Zanimalo nas je, kako se odražajo obline telesa skozi različne plasti tkanine.

Ideja se nam je porodila, ko smo obiskali Benetke, natančneje otok Murano, kjer je steklarska obrt izredno pomembna. Odločili smo se, da bomo v nalogi raziskovali steklo skozi leta, ter ga na drugačen način, kot prosojnost, vstavili tudi v oblačilo. Zadali smo si cilj, da raziščemo žensko modo v preteklosti in sedanjosti.

Pričeli smo zbirati podatke iz različnih knjig ter spleta. Sproti smo ugotavljali, da se skozi zgodovino oblačila niso samo spreminjačala, temveč tudi dopolnjevala, predvsem pa so bila posledica družbenega dogajanja in obdobja v katerem so nastajala.

V veliko veselje nam je bilo tudi poustvariti, skrojiti in sešiti žensko oblačilo, ki vsebuje elemente prosojnosti.

## Uvod

Oktobra lani smo se s šolo odpravili v Benetke in si ogledali beneški bienale, okoliške otoke ter Vicenzo. Ob obisku Murana se nam je takoj porodilo vprašanje, kako bi lahko steklo oziroma njegovo lastnost prosojnosti vključili v obleko. Prav tako nas je zanimalo, kako odkrito oz. zakrito je bilo žensko telo skozi zgodovino. Ob prihodu domov smo začeli raziskovati modo skozi več obdobjij in razmišljati o vključitvi stekla ali steklenih delcev v obleko.

Med raziskovanjem stekla smo se odločili, da bomo steklo v kolekcijo vstavili v smislu prosojnosti. Ni se nam zdelo smiselno, da bi steklo lepili ali kako drugače vstavljali na tkanino, saj bi bil takšen način izdelovanja in nošenja obleke nevaren in zaenkrat nemogoč.

## Teoretični del

### Otok Murano

Kot že omenjeno, smo si ogledali otoke v Beneški laguni. Murano je, kakor ostali večji otoki v laguni, dejansko skupina več manjših otokov. V tem primeru jih je sedem, od katerih dva umetna, ki so povezani z več mostovi preko vmesnih kanalov. Površina je popolnoma poseljena, kar postavlja Murano med najgosteje naseljene kraje v laguni. [1]

Leta 1295 je Republika prepovedala steklarsko obrt v Benetkah, ker so peči steklarjev večkrat povzročale hude požare, ki so uničevali pretežno lesene zgradbe tiste dobe. Steklarji so se masivno preselili v Murano, kjer je bila ta obrt že dobro razvita. Tam je bila namreč velika večina hiš delno kamnita, saj so stari pribegniki prinesli s kopnega veliko gradbenega materiala iz svojih opustošenih domov. [1]



Slika 1: Steklarska delavnica

Vir 1: ([https://www.google.com/search?q=steklarna+roga%C5%A1ka+slatina&sxsrf=ACYBGNT1Q90M57VCi2\\_Q6tfYkRBCWEY-nQ:1580799398038&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjq3tLUqLfnAhVpIYsKHchOCRsQ\\_AUoAnoECA0QBA&biw=1280&ampbih=578#imgrc=JEvWDBPH8zITsM](https://www.google.com/search?q=steklarna+roga%C5%A1ka+slatina&sxsrf=ACYBGNT1Q90M57VCi2_Q6tfYkRBCWEY-nQ:1580799398038&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjq3tLUqLfnAhVpIYsKHchOCRsQ_AUoAnoECA0QBA&biw=1280&bih=578#imgrc=JEvWDBPH8zITsM))

Starim privilegijem Murana so bili dodani novi: na primer, od vseh moških brez plemiškega naslova so samo steklarski mojstri smeli poročiti plemiška dekleta. Po drugi strani se pa niso smeli odseliti in celo za najkrajšo odsotnost so morali imeti posebno dovoljenje. Sploh je bila pravica do obrti dodeljena samo osebam, ki so bile rojene na otoku in so tu imele posestvo. Leta 1602 so bili popisani vsi mojstri steklarji na Muranu in vsak poznejši vpis je moral biti odobren s strani Beneškega senata po dolgi in zahtevni proceduri. Kdor ni bil vključen v ta seznam, ni dobil muranskega meščanstva in ni smel delati v steklarnah. Te težave so prepričale veliko ljudi, da so pobegnili iz Murana in iz Beneške republike ter si ustvarili delavnice drugod po svetu. Baje so prav ubežniki iz Murana bili pobudniki velikih steklarskih delavnic na Češkem, ki so od petnajstega stoletja dalje glavni konkurent beneških umetnikov. Danes je steklarska obrt še vedno glavna panoga muranskega gospodarstva. [1]



Slika 2: Otok Murano

Vir 2: ([https://www.google.com/search?q=murano+italy&tbo=isch&ved=2ahUKEwiu-LeUoLfnAhWIqbQKHeBND AoQ2-cCeqQIABAA&oq=murano+italy&gs\\_l=img.3..0i19l5j0i5i30i19l5.7713.9284..9555...0.0..0.257.1185.0j2.....0....1..gws-wiz-img.....0i30i19.Gdv\\_j-4ISKq&ei=uww5Xu6uNoiT0aXqm7FQ#imarc=x9-aCKXvS-GI2M](https://www.google.com/search?q=murano+italy&tbo=isch&ved=2ahUKEwiu-LeUoLfnAhWIqbQKHeBND AoQ2-cCeqQIABAA&oq=murano+italy&gs_l=img.3..0i19l5j0i5i30i19l5.7713.9284..9555...0.0..0.257.1185.0j2.....0....1..gws-wiz-img.....0i30i19.Gdv_j-4ISKq&ei=uww5Xu6uNoiT0aXqm7FQ#imarc=x9-aCKXvS-GI2M))

Ker je najpomembnejša obrt v Muranu steklarstvo, smo odšli na ogled delavnice mojstra, kjer smo si lahko ogledali, kako poteka delo obrtnika. Najprej je stekleno maso na palici segreval v peči na visokih temperaturah. Nato jo je ohladil v ledeni vodi in začel oblikovati. Pred nami je izdelal konja, ki стоji na zadnjih nogah. Tega je po končanem delu odstranil s palice in pustil, da se dokončno ohladi. Nato se je lotil izdelave vase po podobnem principu, le da je tokrat izbral drugačen način obdelave in steklo večkrat segreval in hladil. Po demonstraciji smo se sprehodili skozi trgovino z različnimi izdelki iz muranskega stekla. Bile so figure, nakit, manjši okrasni elementi, vse do velikih vaz in zelo dragih lestencev. Zaradi tehnik in barv, ki jih mojstri izvajajo in uporabljajo, imajo ročno narejeni izdelki neko posebno vrednost. Tudi na sprehodu skozi mesto smo videli, da skoraj vsaka naslednja trgovina prodaja izdelke iz muranskega stekla. Izdelki pa se niso razmahnili samo na otoku, temveč tudi v samih Benetkah, kar smo se prepričali, ko smo si jih ogledali. [1]



Slika 3: Stekleni izdelek

Vir 3: (lastni vir)

## Steklo

Steklo je trdna, brezbarvna ali barvna prozorna snov, ki nas spremija v vsakdanjem življenju. Odporno je proti zraku, vodi in jedkim kemikalijam. Tudi trdota stekla je njegova pomembna lastnost in se razvršča v stopnje, kot pri jeklu. Osnovna sestavina stekla je silicijev dioksid. Nima določenega tališča, s segrevanjem se postopoma omehta in se pri višjih temperaturah raztali. V tej fazi steklo oblikujemo. Površina stekla je običajno gladka, ker se med strjevanjem molekule podhladijo in se zato ne utegnejo zložiti v pravilno kristalno geometrijo, temveč se podrejajo površinski napetosti, ki jih zлага v mikroskopsko gladko površino. Te lastnosti dajejo steklu prozornost, ki se ohrani tudi, če steklo delno absorbira svetlobo, se pravi, če jeobarvano. [2]



Slika 4: Steklena skulptura

Vir 4: (lastni vir)

Zaradi svoje prepustnosti vidne svetlobe je steklo izjemno uporabno. Poleg stekla, ki ga dajemo v okna, se steklarstvo prav tako ukvarja z oblikovanjem različnih predmetov in okraskov. V naši okolici lahko opazimo najrazličnejše steklene predmete. Nekatere celo krasijo izložbe trgovin ali domove. Poznamo tako steklene skulpture kot tudi steklen nakit. [2]

V Sloveniji je ena najbolj razvitih steklarn, Steklarna Rogaška, ki je ena najkakovostnejših izdelovalcev kristala na svetu in nosi bogato zapuščino. Izdelki so ročno narejeni, mojstrom steklarjem pa pri tem pomaga najsodobnejša tehnologija. [5]



Slika 5: Steklarna Rogaška

Vir 5:

([https://www.google.com/search?q=steklarna+roga%C5%A1ka&sxsrf=ACYBGNRQlkjUC9oOGZghUMBkY6QckNWbmA:1580750520425&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwie\\_P3J8rXnAhWwpYsKHY9BAeYQ\\_AUoAXoECBIAw&biw=1280&bih=578#imqrc=QeVCXJ40zytTpM](https://www.google.com/search?q=steklarna+roga%C5%A1ka&sxsrf=ACYBGNRQlkjUC9oOGZghUMBkY6QckNWbmA:1580750520425&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwie_P3J8rXnAhWwpYsKHY9BAeYQ_AUoAXoECBIAw&biw=1280&bih=578#imqrc=QeVCXJ40zytTpM))

Steklarstvo je tako že zelo dolgo časa spoštovano delo, brez katerega človeštvo ne bi bilo, kjer je sedaj. Če se ozremo okoli nas, lahko že v samem okrožju, ki nas obdaja, opazimo marsikatero stvar, ki je prišla izpod rok steklarjev. Okna, ki nas ščitijo pred vremenskimi razmerami ter drugimi zunanjimi neprijetnostmi, a še vedno v prostor spuščajo svetlobo, kozarce s katerih pijemo pijačo, vase, da nam rože ne ovenijo ter mnoge druge stvari. [4]



Slika 6: Steklena smreka

Vir 6: ([lastni vir](#))

## Zgodovina stekla

Eno najstarejših gradiv, ki jih je naredil človek, je steklo. Izdelati so ga znali že stari Sumerci v 3. tisočletju pr. n. št., pred več kot 5000 leti pa je človek uporabljal v naravi prisotno steklo, ki se pojavlja v treh kristalnih strukturah, med katerimi je najpogostejša kremen. Med amorfнимi oblikami je najpogostejša oblika stekla obsidian. Od paleolitika dalje so iz njega izdelovali preproste predmete. Za predhodnice steklene mase veljajo v Egiptu najverjetneje po naključju izdelane silicijeve glazure na kamenju in keramiki. Med strokovnjaki prevladuje mnenje, da je bila steklena masa kot samostojen material prvič izdelana okoli leta 2500 pr. n. št. na območju severne Mezopotamije. [4] [6]

Pihanje stekla je iz Sirije prišlo do Rima in postopoma izpopolnilo stare tehnike. Medtem, ko so prejšnje metode poudarjale barvo in vzorec, so s pihanjem dobili tanko in prozorno steklo. Prve ravne plošče so poskušali narediti s pomočjo kamnitih valjev posutih s peskom, kar je na površini stekla ustvarilo značilne vzorce. Tovrstno steklo še ni bilo primerno za zasteklitev oken. Po propadu Rimskega cesarstva se je razvoj stekla nadaljeval v Islamskem svetu. Zelo znani Bizantinski mojstri so okoli leta 1000 n. št. začeli izdelovati barvno prozorno steklo za cerkve. [4]



Slika 7: Zemljevid sveta s stekleno lupo

Vir 7:

([https://www.google.com/search?q=history+of+glass&sxsrf=ACYBGNQveH2APd2fIPWm75DuBklZ8\\_J\\_7g:1580800579517&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjjyoKrbfnAhUii8MKHRCEDCwQ\\_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=yDp3RQVHQlH5aM&imqdii=W3RHuglofLXDUM](https://www.google.com/search?q=history+of+glass&sxsrf=ACYBGNQveH2APd2fIPWm75DuBklZ8_J_7g:1580800579517&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjjyoKrbfnAhUii8MKHRCEDCwQ_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=yDp3RQVHQlH5aM&imqdii=W3RHuglofLXDUM))

Po križarskih vojnah se je umetnost izdelovanja stekla preselila v Benetke. Na izoliranem in dobro zastraženem otoku Murano so razvili proizvodnjo ogledal edinstvene kakovosti. Zato je selitev steklarjev iz otoka bila strogo prepovedana z grožnjo smrti. V 16. stoletju so prvi na svetu proizvedli prozorno brezbarvno steklo imenovano cristallo. Temu je sledila iznajdba mikroskopa in teleskopa okoli leta 1600, kar je pripeljalo do neslutenega razvoja znanosti in odkritij. Zato velja, da sodobna proizvodnja izvira iz šestnajstega in sedemnajstega stoletja. Steklo so začeli masovno proizvajati šele proti koncu industrijske revolucije. [4]

V zadnjih petdesetih letih se tehnički razvoj pridelave stekla nadaljuje. Tudi v hitro se razvijajoči informacijski tehnologiji je steklo postalo skoraj nenadomestljiv material. V prihodnosti bo steklo ostal pomemben material, saj do sedaj niso odkrili nobene snovi s tako enkratnimi lastnostmi kot steklo, ki bi jo lahko tako mnogostransko uporabili. [4]



Slika 8: Steklarstvo med industrijsko revolucijo

Vir 8:

([https://www.google.com/search?q=history+of+glass&sxsrf=ACYBGNQp95e8Ns7I5uoZ6hFF4AAfPor\\_kw:1580751944278&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiai fw97XnAhWRw4sKHTgcDI4Q\\_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=fq20IMiL74rsOM](https://www.google.com/search?q=history+of+glass&sxsrf=ACYBGNQp95e8Ns7I5uoZ6hFF4AAfPor_kw:1580751944278&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiai fw97XnAhWRw4sKHTgcDI4Q_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=fq20IMiL74rsOM))

## Razvoj mode skozi čas

Zakaj se oblačimo? Tega pravzaprav ne vemo. Niti eden od znanih odgovorov , da zavarujemo telo pred hudim mrazom; da skrijemo, kar se ne sme videti, da se polepšamo, da obleka naredi človeka, ne pojasnjuje splošne potrebe po oblačenju. Človek se namreč oblači tudi takrat, ko bi se bolje počutil brez obleke, ,obenem pa kaže nago telo brez občutka sramu v javnih kopališčih, na pokopališčih, na plažah, v sauni...

Tako kot nimamo zadovoljive razlage civilizacijske potrebe po oblačenju, nam manjkajo potrebni podatki o tem, kako so se sploh porodile in zakoreninile prve potrebe po zakrivanju telesa. Razumevanje teh daljnih začetkov bi nam zelo pomagalo pri razblinjanju meglene tančice okoli našega telesa. S tem bi precej pomagali sebi. Kajti tak ali drugačen odnos do obleke bistveno vpliva na naš vsakdan in kakovost življenja. Zato je vsak resen poskus razsvetljevanja nejasnosti v zvezi z oblačenjem vreden pozornosti. [8]

## Kdaj in kako je začel človek pokrivati telo?

Tisti, ki verjamejo v svetopisemsko razlago nastanka sveta, naj se spomnijo na znani prizor iz rajskega vrta. Izgon Eve in Adama iz raja je lahko dobra osnova za razpravo o nastanku obleke. Po prvtem načrtu naj bi človek živel brez obleke. Šele, ko sta Adam in Eva pojedla prepovedan sadež jablane, sta spoznala, da sta naga in občutila sram. Naredila sta si nekakšne predpasnike iz figovih listov in skrila tisto, kar se ne sme videti.

Torej obleka ne zraste na naši koži, kot pri živalih. Človek si jo mora narediti ali kupiti. Podoba katerekoli živalske vrste – črede konj ali jelenov, krdela psov ali levov – je raznolika in lepa v usklajenosti, lahkotnosti, nevsiljivosti, kar pa manjka ljudem, kjer lahko opazimo neusklenjenost in vsiljivost. Svet brez obleke bi bil vsekakor nežnejši in privlačnejši. In za obleko človek porabi tudi zelo veliko časa, denarja in energije.

Pa poglejmo kako je bilo to pri naših davnih prednikih!

## Prazgodovina



Slika 9: Willendorfska Venera

Vir 9:

([https://www.google.com/search?q=willendorfska+venera&sxsrf=ACYBGNRBc4Dqx7I1xTbmlw79Qy9cqV1bUQ:1581255872237&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj97MCUzcTnAhVlYsKHZiuBisQ\\_AUoAXoECBEQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=lyRWiqiB1Fy8cM](https://www.google.com/search?q=willendorfska+venera&sxsrf=ACYBGNRBc4Dqx7I1xTbmlw79Qy9cqV1bUQ:1581255872237&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj97MCUzcTnAhVlYsKHZiuBisQ_AUoAXoECBEQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=lyRWiqiB1Fy8cM))

Willendorfska Venera iz ok. 25.000 pr. n. št. je najstarejši prikaz pojmovanja ženskega telesa, ki je bilo popolnoma odkrito in cenjeno, predvsem pa namenjeno rojevanju in reprodukciji.

O prvih oblačilih lahko sklepamo po arheoloških najdbah in risbah v jamaх, kjer so živelji nabiralci sadežev in lovci. Njihova oblačila so bila iz prepletene ločja, trave in živalskih kož. Kože so šivali s koščenimi iglami in posukanimi živalskimi žilami. Pokrivali so predvsem ledja. Žensko oprsje ni bilo pokrito, kar je bilo značilno tudi za kasnejše kulture starega sveta. [3] Z zadovoljevanjem te potrebe, torej s pokrivanjem telesa, je naš prednik dosegel najoprijemljivejšo razliko med seboj in drugimi živalskimi vrstami. Obleka je postala razpoznavni znak in simbol človeške vrste, ki je vzpodbjala k stalnemu spreminjanju svoje zunanjosti. Tako je mogoče pojasniti sorazmerno hiter razvoj orodij za izdelavo obleke in nakita; zgodnje odkrivanje barv, izjemno spretnost pri izdelavi oblek in nakita, tetoviranje in barvanje kože ter las.

Tako dobimo prvo nasprotje: zakritost kot kulturno stanje, proti goloti kot naravnemu stanju. [8]

## Neolitik:

Razvila sta se živinoreja in poljedelstvo. Tako sta se v južnoevropskem predelu pojavili dve surovini: lan in volna. Na enostavnih statvah, kjer so bila v okvir obešena obtežena vlakna, so že tkali primitivne vzorce in obrobe. Ženske so nosile srajce s preprostimi geometrijskimi vzorci ter ogrinjala, zapeta s koščenimi iglami. [3]



Slika 10: Moda v prazgodovini

Vir 10:

([https://www.google.com/search?q=prehistoric+fashion&sxsrf=ACYBGNS5W4zaCeeaRYyRRoQ5nhnJm\\_gjXQ:1580752124238&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjc9\\_G-LXnAhUSxosKHZO7CikQ\\_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=Y9ZkzL1CtkYNHM](https://www.google.com/search?q=prehistoric+fas...&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjc9_G-LXnAhUSxosKHZO7CikQ_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=Y9ZkzL1CtkYNHM))

Ko se je v daljni preteklosti človek pokril s kožo ubite živali, je naš prednik pomehkužil svoje telo. Postal je bolj občutljiv na zunanje vplive. Pa vendar se človek pokriva tudi takrat, ko bi mu bilo brez obleke prijetnejše. Torej zaščitna vloga obleke samo delno pojasnjuje našo potrebo po oblačenju.

Skrivanje tistega, kar se ne sme videti je drugi poglavitni razlog za oblačenje. Kdaj je človeka obšlo spoznanje, da se nečesa ne sme videti? Da je davni prednik lahko pokril telo, je moral ubiti večjo žival, kar je pomenilo: tekmovati in biti močnejši. Imeti na sebi krvno najnevarnejše zveri, je bil dokaz posebnega poguma. Tako se je naučil, da je zakrito telo dokaz razlikovanja moči.

Vsaka kultura ima svoja pravila spodobnosti. Skoraj vsi pripadniki vseh kultur pa pokrivajo svoja spolovila, ker so veljala za bolj občutljiv in ranljiv del telesa, bolj skrivnosten in zaželen.

Nekateri raziskovalci trdijo, da je bila prvotna vloga obleke olepševalna. In naš prednik je s posebnimi oblikami oblačil, nakitom, barvanjem odganjal zle duhove. Religiozna, obredna, simbolična in bojna vloga pokrivanja telesa so torej verjetno starejša kot okrasna. Vendar od trenutka, ko je človek občutil estetski užitek, je želel biti lep. In večina je prepričana, da se to doseže z lepo obleko in nakitom. Seveda si eni želijo lepo obleko zaradi lastnega ugodja, drugi zato, da bi bili zaželeni. V vsakem primeru je lepšanje, resnično ali namišljeno, močan motiv oblačenja.

Z estetsko se prepletata tudi popravljalna in erotična vloga obleke. Človek verjame, da s skrivanjem ali odkrivanjem popravlja morebitne prijene ali pridobljene pomanjkljivosti lastne zunanjosti. Pri popravljanju gre človek še dlje. S posebnimi kalupi manjša stopala in spreminja obliko glave, s posebnimi obroči daljša vrat in zožuje pas. S kirurškimi posegi preoblikuje vse dele telesa (plastične operacije), s stradanjem se spreminja v kost in kožo (anoreksija)

Z zakrivanjem delov telesa, ki se po pravilih skrivajo, ali z opozarjanjem nanje z oprijeto ali prozorno obleko človek ,namerno ali podzavestno, pošilja erotične impulze možnemu ljubezenskemu partnerju. [8]

## Visoke kulture starega sveta

### Sumerci:

Najstarejša znana noša je oblačilo Sumercev, starih prebivalcev Mezopotamije, poljedelske dežele ob rekah Evfrat in Tigris. Osnovno moško in žensko oblačilo je bilo krilo, sestavljeno iz nizov posvaljkanih čopkov lanu, volne ali ovče kože. Iz čopkov je bil prav tako sestavljen tudi šal. [3]

### Egipčani:

O življenju Egipčanov nam pričajo stenske poslikave, reliefi in prostostoječe plastike. Takrat so ženske nosile ozko, ovito, do gležnjev segajoče krilo z eno ali dvema naramnicama. Oblačilo je segalo do podpazduhe, lahko pa je tudi razkrivalo prsi, kar je ponovno nakazovalo na čaščenje prsi v smislu rojevanja in hranjenja otrok. Najdemo lahko celo primerke prosojnih in finih šentijev, ki so nakazovali višji družbeni položaj in so se nosili eden vrh drugega. [3]



Slika 11: Egipčanska poslikava

Vir 11:

([https://www.google.com/search?q=egyptian+clothing&sxsrf=ACYBGNSDtrEpUiRcPnyANbOzHyOGNQ2zGq:1580752203249&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjVt7Xs-LXnAhWQs4sKHVD-AxIQ\\_AUoAXoECAwQAw#imgrc=v\\_WFnkp03eWs-M](https://www.google.com/search?q=egyptian+clothing&sxsrf=ACYBGNSDtrEpUiRcPnyANbOzHyOGNQ2zGq:1580752203249&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjVt7Xs-LXnAhWQs4sKHVD-AxIQ_AUoAXoECAwQAw#imgrc=v_WFnkp03eWs-M))

### Asirci in Babilonci:

Egipčanske stenske poslikave pričajo tudi o življenju sosednjih mezopotamskih narodov Asircev in Babiloncev. Njihova oblačila, ki so se razvila iz sumerske noše, so bila na visoki razvojni stopnji. Žensko volneno oblačilo je pokrivalo levo ramo in segalo do gležnjev. Preko je bil prav tako ovit šal, bogato okrašen z resami. [3]

### Perzijci:

S perzijskimi vpadi v 6. stol. pr. n. št. se je na področju Evrope okreplil vpliv razvitejše vzhodne kulture, anatomsko oblikovanih oblačil in orientalskih vzorcev. Oba spola sta nosila hlače in tuniko z rokavi. Značilni plašč kandis je bil elegantno simetrično drapiran. Imel je všite rokave, ovratnik in obrobe. Na sprednjem delu oblačil se je prvič pojavil preklop. [3]

### Egejci:

Predgrška umetnost je bila abstraktna, stilizirana, elegantnih ritmičnih linij in vzorcev. Minojski ideal je bilo vitko, spotegnjeno telo z močno poudarjeno ožino v pasu. Ženske so nosile predpasnik preko dolgega zvonastega krila, sestavljenega iz več volanov. Zanimiva je bila bluza z rokavi, ki je puščala prsi razkrite, kar ponovno nakazuje na čaščenje tega dela telesa. Širok pas, ki je poudarjal ožino pasu, je dajal noši značilno kegljasto obliko. [3]



Slika 12: Boginja s kačami

Vir 12:

([https://www.google.com/search?q=boginja+s+ka%C4%8Dami&sxsrf=ACYBGNTtEBa5UG3N01\\_1rZU3G0t0vNFnxw:1580801030714&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjLuJXfrfnAhUfAxAIHc2OAZYQ\\_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=b34QtaZAe5SjHM](https://www.google.com/search?q=boginja+s+ka%C4%8Dami&sxsrf=ACYBGNTtEBa5UG3N01_1rZU3G0t0vNFnxw:1580801030714&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjLuJXfrfnAhUfAxAIHc2OAZYQ_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=b34QtaZAe5SjHM))

## Klasično obdobje – antika

Grki:

Osnovo grškega oblačenja so tvorila preprosta oblačila štirikotnih oblik. Ženski peplos je bil sprva ravnih linij in je presegal dolžino telesa, tako da se je zgornji del oblačila obrnil navzven ter na ramenih spel s fibulami. Z razvojem se je preoblikoval v ohlapen, drapiran hiton, ki je bil prepasan tako, da je višek materiala oblikoval značilno visečo gubo. Oblačila so bila dekorirana z drobnimi geometrijskimi vzorci, vezenimi vertikalnimi progami in obrobami. [3]

Etruščani:

Njihova umetnost je bila prezeta z orientalskimi elementi in močnim grškim vplivom. Ženske so nosile dolgo okrašeno tuniko, ogrinjale pa so se s tebeno, podloženo z drugo barvo. Etruščani so bili posredniki med grško in rimsко kulturo. Njihova kultura je bila ena od osnov, iz katerih se je razvila rimska umetnost. [3]

Rimljani:

Preko Etruščanov so Rimljani povzeli in nadaljevali grško umetnost in kulturo. Tudi njihova oblačila izhajajo iz grških, le da so vanje vključili polkrožnost loka in oboka, ki sta značilnost njihove arhitekture. Ženske so nosile dolgo tuniko, prevezano pod prsmi in s fibulami zapeto na ramah. V hladnih dneh so oblačile po dve tuniki. Tako se je iz zgornje tunike razvila ohlapnejša štola, ki je bila bogato okrašena. Včasih je mela rokave in vlečko. Poznale so tudi spodnje perilo. [3]



Slika 13: Rimljanke

Vir 13:

([https://www.google.com/search?q=ancient+rome+fashion&sxsrf=ACYBGNQyTjq34yJYlO1nChMVn42EliOvbq:1580752401478&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi9t\\_jK-bXnAhUqI4sKHbUkCQYQ\\_AUoAXoECAwQAw#imgrc=mSwmnPCC5h-oLM](https://www.google.com/search?q=ancient+rome+fashion&sxsrf=ACYBGNQyTjq34yJYlO1nChMVn42EliOvbq:1580752401478&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi9t_jK-bXnAhUqI4sKHbUkCQYQ_AUoAXoECAwQAw#imgrc=mSwmnPCC5h-oLM))

## Srednji vek

Srednji vek človeško telo pojmuje kot grešno in ga je treba popolnoma zakriti, kar dokazujejo tudi oblačila, ki segajo od vrha do tal. [3]

### Bizanc:

Bizantska noša je bila sprva pod rimskim vplivom, vedno bolj pa se je uveljavljal vzhodni vpliv krojenih oblačil, dragocenih materialov in ornamentike. Ženske so dolgo tuniko z rokavi dopolnjevale z dolgim vertikalnim trakom in plaščem, okrašena z dragulji in vezeninami. [3]

### Romanika:

Žensko oblačilo je bilo pod močnim bizantinskim vplivom. Sestavljeni sta ga do tal segajoči spodnja in zgornja obleka z okroglim ali pravokotnim vratnim izrezom ter ogrinjalo. V poznoromanski dobi je imela spodnja obleka dolge, ozke rokave in je gledala izpod kraje in ohlapnejše zgornje, okrašene z vezenimi obrobami in trakovi. Do komolcev segajoči rokavi zgornje obleke so se sčasoma podaljšali do tal. Plašč se je spenjal na prsih. [3]

### Gotika:

Bistvene spremembe v oblačenju so se zgodile v obdobju gotike. Nakazane so bile razlike med moškimi in ženskimi oblačili.

Ozka ženska oblačila so vse bolj poudarjala obliko telesa. Boke je krasil dragocen pas. Poglobil se je dekolte. Poleg prevezovanja ob straneh ali na hrbtni se je uveljavilo tudi zapenjanje oblačil z mnogimi gumbi. Med moškimi oblačili so prevladovale oprijete haljice in plašči. [3] [8]

## Renesansa:

Renesančna oblačila so poudarjala osebnost, telesno moč, lepoto in bogastvo. Ženska obleka je bila sestavljena iz kratkega, spredaj prevezanega životca s privezanimi rokavi ter bogato drapiranega krila. Skozi prezeze in razpoke je bila vidna do gležnjev segajoča drugobarvna spodnja obleka z napihnjenimi rokavi. [3]



Slika 14: Renesančna moda

Vir 14:

([https://www.google.com/search?q=renaissance+fashion&sxsrf=ACYBGNRaLOfUNEC56KmeWhARaNV56B2Tuq:1580752582539&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwimvKOhrXnAhUlrosKHQHSAuoQ\\_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=0jAdeJITAf1dpM](https://www.google.com/search?q=renaissance+fashion&sxsrf=ACYBGNRaLOfUNEC56KmeWhARaNV56B2Tuq:1580752582539&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwimvKOhrXnAhUlrosKHQHSAuoQ_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=0jAdeJITAf1dpM))

Barok:

Ženske so oblačile po več nabranih kril naenkrat. Polnost bokov so poudarjale z blazinicami na bokih in s spodrecanjem zgornjega krila ob straneh. Na krilo je bil prišit životec z visoko ležečim pasom, poudarjenim s pentljoi in rozeto. Globok izrez, ki je delno razgaljal prsi, je pokrival velik čipkast ovratnik. [3]

Rokoko:

V obdobju rokokoja so oblačila malce očistili vseh poudarkov. Nosili so udobne plašče, krajše hlače in dokolenke ter podaljšana oblačila in nenavadno oblikovana krila Okraševanje je postalo zmernejše kot b baroku. [8]



Slika 15: Marija Antoaneta

Vir 15:

([https://www.google.si/search?q=marie+antoinette&sxsrf=ACYBGNTV98XYPBlyVMQN2f8f4q6TcUITzw:1581319742418&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjLp5eMu8bnAhVRzKQKHRcODd0Q\\_AUoAXoECBMQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=zbN1DYa1Cpw1IM](https://www.google.si/search?q=marie+antoinette&sxsrf=ACYBGNTV98XYPBlyVMQN2f8f4q6TcUITzw:1581319742418&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjLp5eMu8bnAhVRzKQKHRcODd0Q_AUoAXoECBMQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=zbN1DYa1Cpw1IM))

*Klasicizem:*

Žensko telo so v času klasicizma krasila svetla oblačila. Pod prosojnimi tunikami so oblačile trikoje kožne barve ter se ogrinjale z velikimi drapiranimi šali iz kašmirja. Kasneje je tuniko dopolnila še vlečka. Angleški krojači pa izoblikujejo novo moško oblačilo – frak. Poenostavljali so meščanska oblačila in izpopolnjevali obleke za lov in jahanje.[3] [8]

*Direktorij:*

Tukaj najdemo ženske v prozornih srajcah in tunikah, pas pa je bil dvignjen tik pod prsi. Fraki dobijo visoke ovratnike.

*Empir:*

Ne prinese spektakularnih novosti, le nekatere stvari postavijo na pravo mesto. Frak npr. Oblečejo le ob slovesnih priložnostih. Dolge hlače pa postanejo standardno moško oblačilo. Ločijo oblačila za posebne priložnosti. [8]

*Romantika:*

Žensko oblačilo se je popolnoma spremenilo. Nov ideal je postal videz najstniške »neuravnovešene deklice«. Pas se je izpod prsi polagoma spustil na pravo mesto in je bil močno poudarjen. Zopet so prišli v modo tesni stezniki, ki so po osje preščipnili telo. Ozek pas je bil v kontrastu z bogato nabranim in okrašenim zvončastim krilom. Dekolte je bil širok, okrašen z velikim ovratnikom, čipkami in pentljami. [3]

## Secesija:

Moda je bila razkošna in ekstravagantna. Za prejšnja obdobja značilno »S linijo« je omogočila zelo nezdrava oblika steznika, ki je stisnila trebuh ter izbočila prsi in zadnjico. Vitko telo v oprijetem, visoko zapetem oblačilu, ki je bilo spodaj razširjeno in podaljšano z vlečko, je po obliki spominjalo na Eifflov stolp. [3]



Slika 16: Ženska obleka v času secesije

Vir 16: ([https://www.google.com/search?q=ancient+secession+fashion&tbo=isch&ved=2ahUKEwijuP7r-rXnAhX0wQIHGXN3Bo4Q2-cCegQIABAA&oq=ancient+secession+fashion&gs\\_l=img.3...65141.70401..70873...4.0.0.118.1062.0j10.....0....1..gws-wiz-img.ZEGozlbF1mw&ei=Y184XuP6DPSDi-qP8-6Z8Ag&bih=578&biw=1280#imgrc=ngxNhqD4zla8JM](https://www.google.com/search?q=ancient+secession+fashion&tbo=isch&ved=2ahUKEwijuP7r-rXnAhX0wQIHGXN3Bo4Q2-cCegQIABAA&oq=ancient+secession+fashion&gs_l=img.3...65141.70401..70873...4.0.0.118.1062.0j10.....0....1..gws-wiz-img.ZEGozlbF1mw&ei=Y184XuP6DPSDi-qP8-6Z8Ag&bih=578&biw=1280#imgrc=ngxNhqD4zla8JM))

## Funkcionalizem:

Ženske izpod dolgih in nabranih oblek pokažejo stopala in gležnje. Postopno opuščajo korzet in spodnje krilo. [8]

## Modernizem:

Krila so se skrajšala in razširila. Pas se je zožil. Ženska oblačila so bila polna moških dodatkov in so spominjala na uniforme. Poleg širokih kril so bile v modi dolge, elegantne cevaste obleke s stisnjениm pasom. Med prvo svetovno vojno je moda postala izrazito feministična. Materiali so bili lahni, mavričnih barv in cvetličnih vzorcev. Rob bogato nabranih kril se je pričel dvigati, kar je zopet napovedovalo nove revolucionarne spremembe. [3]



Slika 17: Moda v šestdesetih letih prejšnjega stoletja

Vir 17: ([https://www.google.com/search?q=60s+fashion&tbo=isch&ved=2ahUKEwiBzKbM-7XnAhWPNFAKHwf9ABMQ2-cCegQIABAA&oq=60s+fashion&gs\\_l=img.3..0i67j0j0i30l8.11517.12194..12525...0.0..0.125.242.0j2.....0....1..gws-wiz-img.....0i19j0i7i30i19.clsbYDuJJUK&ei=LWA4XsGBDI\\_pwALn-oOYAQ&bih=578&biw=1280#imgrc=QBso3x7vs5HEuM](https://www.google.com/search?q=60s+fashion&tbo=isch&ved=2ahUKEwiBzKbM-7XnAhWPNFAKHwf9ABMQ2-cCegQIABAA&oq=60s+fashion&gs_l=img.3..0i67j0j0i30l8.11517.12194..12525...0.0..0.125.242.0j2.....0....1..gws-wiz-img.....0i19j0i7i30i19.clsbYDuJJUK&ei=LWA4XsGBDI_pwALn-oOYAQ&bih=578&biw=1280#imgrc=QBso3x7vs5HEuM))

Pojmovanja sramote ali spodobnosti obstajajo, so naravna ali temeljna in zato na njih naletimo v vseh kulturah. Čeprav so torej neke oblike krašenja lastnega telesa slej ko prej neizogiben znak prave človeškosti, pa se bo tisto, kar šteje kot primerno lepšanje, spreminja od kulture do kulture. Prav tako bomo celo znotraj iste kulture ali družbe našli različna tolmačenja sramežljivosti oziroma spodobnosti. [7]

Kot smo predvidevali, se je moda skozi stoletja zaradi političnih zahtev in družbenih dogajanj konstantno spreminja. V prazgodovini ljudje niso posvečali pozornosti svojim oblačilom, temveč preživetju, zato so bili bolj kot ne razkriti in oblečeni v živalske kože. Razkritost je vztrajala tudi pri Sumercih, ampak je bila že očitno manj izrazita. Pri Egiptancih in Mezopotamskih civilizacijah je žensko telo postalo že veliko bolj zakrito, ampak še vedno ni bilo narobe, če je ženska pokazala malo kože. Najbolj izrazito zakrito telo je bilo zahtevano v času secesije. Ženske so nosile do tal segajoče, visoko zapete obleke. Kljub visoko zapetim oblačilom, so bile zelo poudarjene obline. Najpomembnejša jima je bila »S linija«. Po secesiji se je žensko telo odkrilo in sprostilo. Prosojnost se najbolj poudari v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Danes je moda zelo različna, na trgu pa je prav tako veliko prosojnih oblačil. Še vedno je prevelika razkritost sporna, ampak je položaj boljši kot v preteklosti.



Slika 18: Moda danes

Vir 18: ([https://www.google.com/search?q=see+through+fashion+umblr&tbm=isch&ved=2ahUKEwiXwuDO-7XnAhXgGlAKHSuTAvgQ2-cCegQIABAA&oq=see+through+fashion+umblr&gs\\_l=img\\_3...3573.6074..6399...1.0.0.166.1082.0j8.....0....1..gws-wiz-img.....0i19j0i30i19j0i5i30i19j0i8i30i19j0i8i30.518N6\\_dgl30&ei=qmA4Xpf5Aeq1wAKpo7AAg&bih=578&biw=1280#imgrc=tSz\\_mqV6Hu3wlM](https://www.google.com/search?q=see+through+fashion+umblr&tbm=isch&ved=2ahUKEwiXwuDO-7XnAhXgGlAKHSuTAvgQ2-cCegQIABAA&oq=see+through+fashion+umblr&gs_l=img_3...3573.6074..6399...1.0.0.166.1082.0j8.....0....1..gws-wiz-img.....0i19j0i30i19j0i5i30i19j0i8i30i19j0i8i30.518N6_dgl30&ei=qmA4Xpf5Aeq1wAKpo7AAg&bih=578&biw=1280#imgrc=tSz_mqV6Hu3wlM))

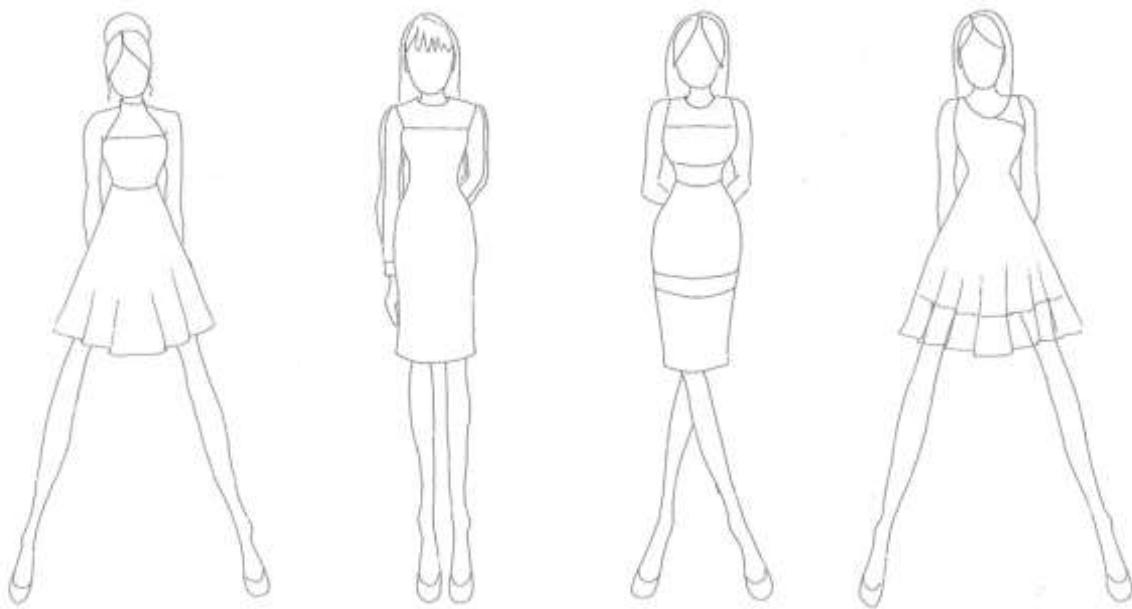
## Praktični del

### Hipoteze in cilji

Cilji raziskovalne naloge Prosojna modrina so bili:

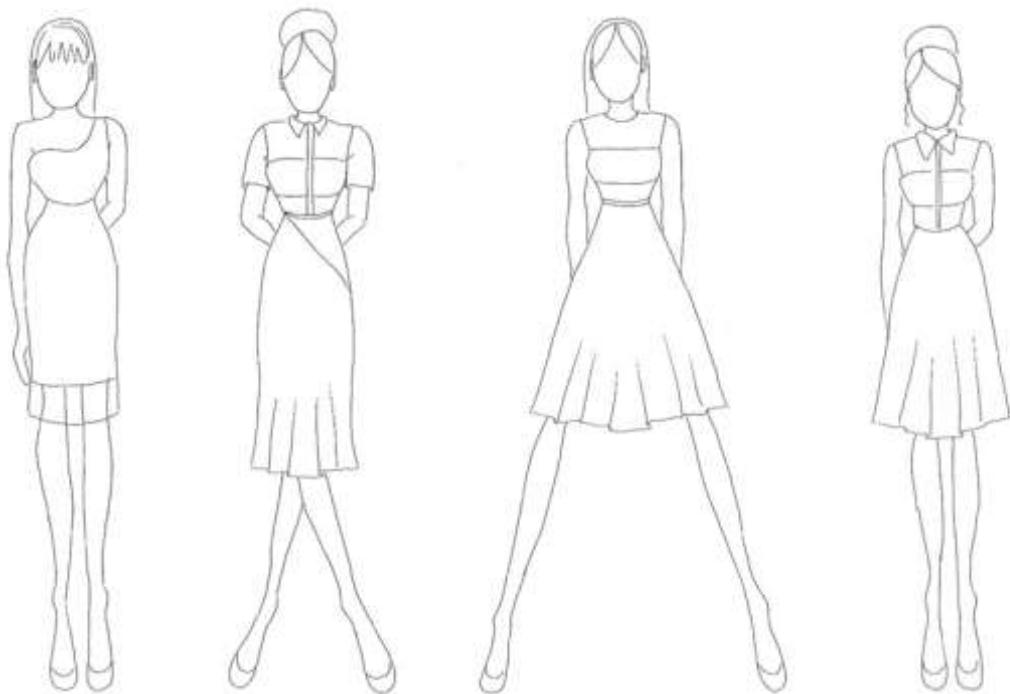
- raziskati razvoj steklarstva v Muranu;
- narediti analizo zgodovine stekla;
- raziskati modo čez zgodovino;
- narisati skice, ki vsebujejo elemente prosojnosti;
- izdelati dva modela.

Pričeli smo z risanjem skic.



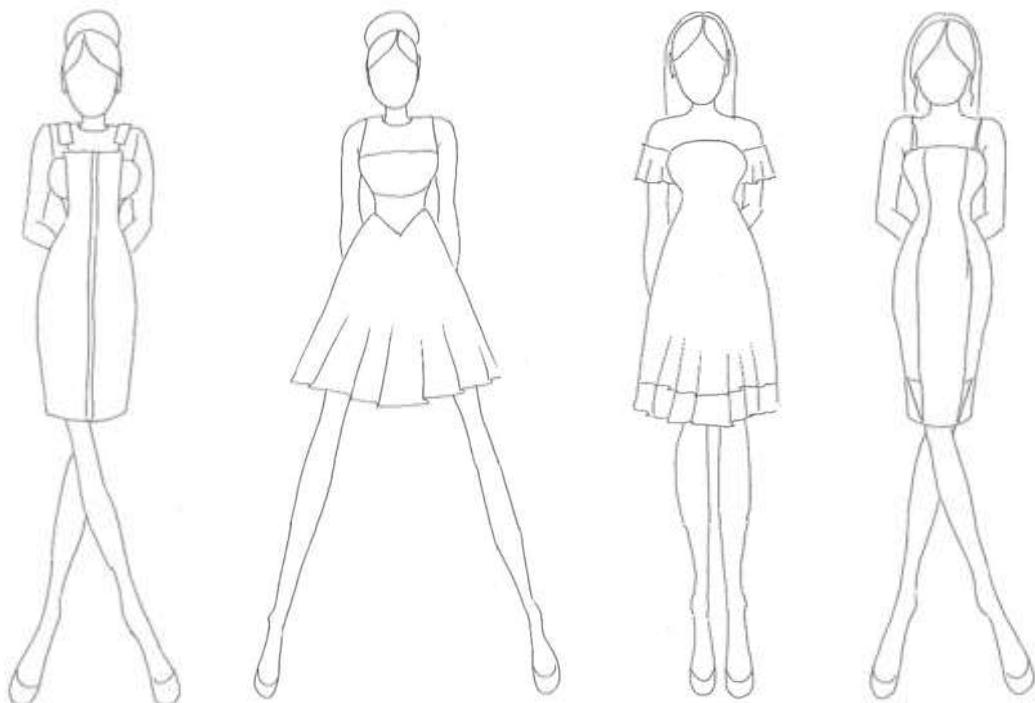
Slika 19: Skice

Vir 19: (lastni vir)



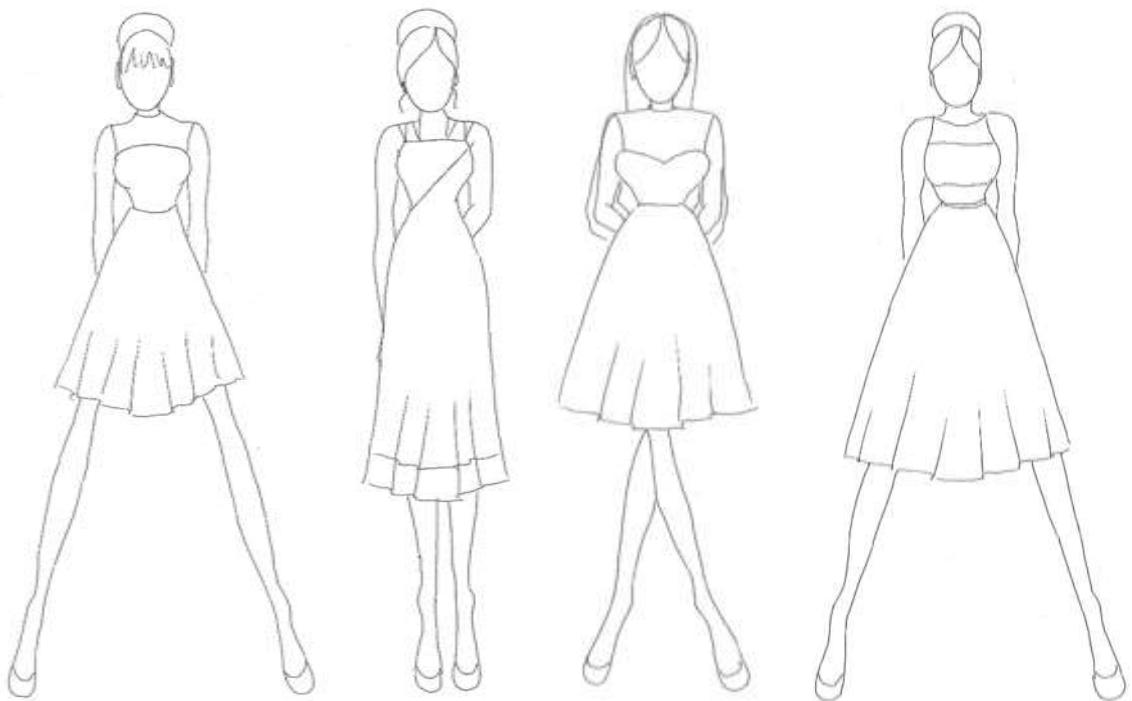
Slika 20: Skice

Vir 20: (lastni vir)



Slika 21: Skice

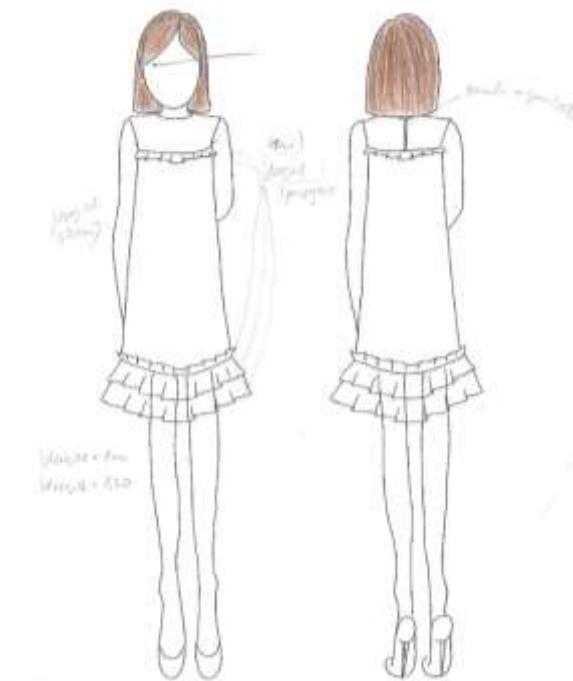
Vir 21: (lastni vir)



Slika 22: Skice

Vir 22: (lastni vir)

### Model 1:



Slika 23: Model 1

Vir 23: (lastni vir)

### Model 2:



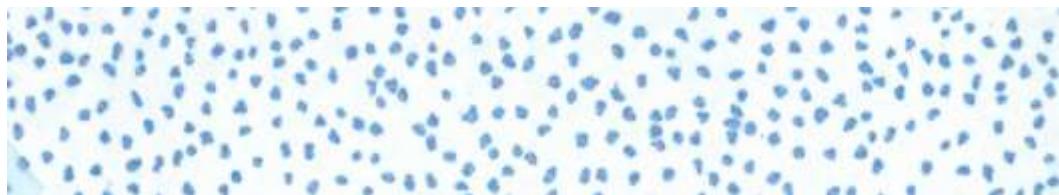
Slika 24: Model 2

Vir 24: (lastni vir)

## Uporabljeni material

Uporabljeni tkanini sta:

- 100 % poliester;



Slika 25: Tkanina

Vir 25: (lastni vir)

- 98 % moder bombaž z 2 % elastana;



Slika 26: Tkanina

Vir 26: (lastni vir)

- svetlo modra gumba;



*Slika 27: Gumba*

*Vir 27: (lastni vir)*

- modra skrita zadrga.



*Slika 28: Zadrga*

*Vir 28: (lastni vir)*

## Izdelava

### Postopek dela

#### Model 1

Za prvi model smo najprej naredili kroje, ki so vsebovali naslednje krojne dele:

sprednji del;

zadnji del;

naplečnik;

gube.

Kroje smo naredili iz osnovnega kroja za ozko obleko, iz katere smo skrojili želene krojne dele.



Slika 29: Kroji za model 1

Vir 29: (lastni vir)

- Pričeli smo s krojenjem blaga;



Slika 30: Kroji na blagu

Vir 30: (lastni vir)

- kroje smo položili na blago, dodali dodatke za šiv in posamezne kose izrezali;
- uporabili smo dve različni tkanini;
- s pomočjo likalnika smo dobili želene gube;

- iz prosojnega blaga smo izrezali naplečnik in gube;



Slika 31: Krojni deli na blagu

Vir 31: (lastni vir)

- nato smo na sprednji del obleke prišili gube in naplečnik;



Slika 32: Šivanje sprednjega in zadnjega dela

Vir 32: (lastni vir)

- isti postopek smo ponovili tudi na hrbtni;
- vse šive smo opletli;
- nato smo še na dolžini prišili gube;
- ob sestavljanju pa smo naleteli na težavo, neujemanje gub;
- težavo smo s pomočjo šivalnega stroja uspešno odpravili in po pomerjanju zaključili izdelek.



Slika 33: Končani model 1

Vir 33: (lastni vir)

## Model 2:

Za drugi model smo najprej naredili kroja, ki sta vsebovala naslednje krojne dele:

- sprednji del;
- zadnji del;
- gube;
- krilo na zvon;
- rokav;

Kroje smo naredili iz osnovnega kroja za ozko obleko, ki smo jo prerezali v pasu in se nato odločili, da bomo na spodnjem delu izhajali iz osnovnega kroja za krilo na zvon



Slika 34: Modeliranje zgornjega dela

Vir 34: (lastni vir)

- Za začetek smo zmodelirali vse potrebne krojne dele;



Slika 35: Zmodeliran zgornji del

Vir 35: (lastni vir)

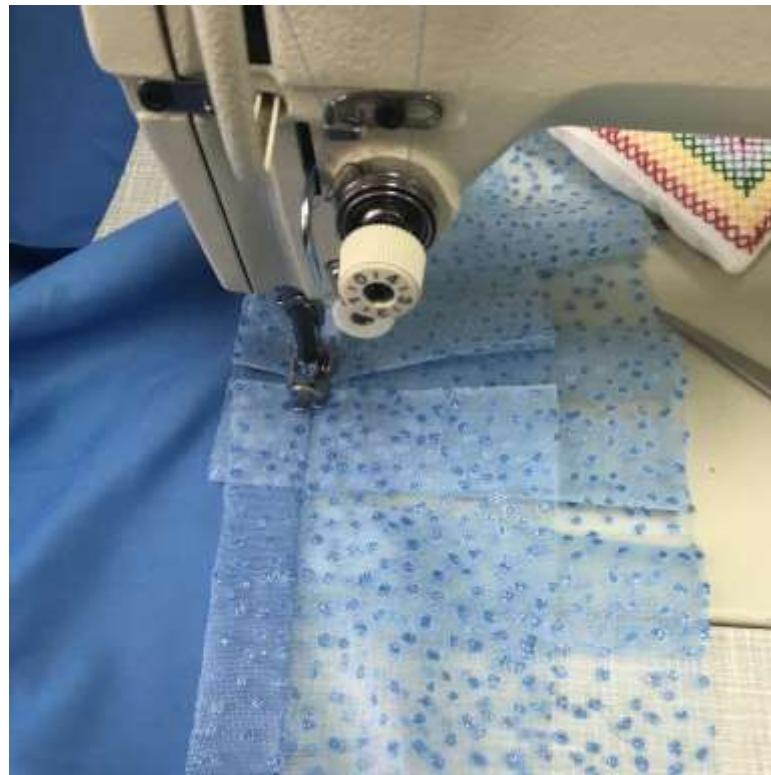
- Kroje smo nato položili na blago in izrezali krojne dele;



Slika 36: Krojni deli na blagu

Vir 36: (lastni vir)

- zaradi dolžine krila na zvon smo morali kroje za gube razrezati na več manjših delov, ki smo jih nato sešili;
- z likalnikom smo izdelali gube;
- sešili smo dve krili na zvon in dolžino vsakega okrasili za gubami;



Slika 37: Šivanje gub

Vir 37: (lastni vir)

- sestavili smo zgornji del;
- vse šive smo s pomočjo stroja opletli;
- na krili smo vstavili zadrgo, ter ju sešili z zgornjim delom;
- po pomerjanju smo zaključili izdelek.

## Zaključek

Raziskovanje mode skozi zgodovino nas je takoj navdušilo. Zelo smo se razveselili dejstva, da jo imamo možnost raziskovati še podrobneje. Nekatere ugotovitve so bile presenetljive, npr. da je žensko telo spet smelo biti videnog komaj v prejšnjem stoletju.

Izdelovanje oblek je bilo zanimivo in poučno, saj je bila to naša prva tovrstna izkušnja, da smo prosojnost vključili v oblačilo. Ugotovili smo, da moramo biti izredno pozorni na nevidnost šivov preko prosojnih delov. Prav tako je bilo poučno šivati krilo na zvon.

Raziskovanje je bilo zabavno, izvedeli smo veliko novih stvari, ki jih bomo lahko uporabili v podobnih situacijah še v prihodnje.

## Družbena odgovornost

V svetu se vse bolj poudarjajo vrednote, kot sta varovanje kulturne dediščine in varstvo okolja. Naša naloga je, da smo družbeno odgovorni oz. okoljsko ozaveščeni.

Ker se tega zelo dobro zavedamo, poskušamo s svojimi izdelki pomagati pri sooblikovanju okolice, in sicer tako, da skrbno izbiramo tkanino, barve, prijaznejše okolju, brez uporabe nepotrebnih barvil. Okolju lahko pomagamo tudi z uporabo materialov za recikliranje. Čeprav je bila ena izbrana tkanina poliester, ki je sintetično vlakno, smo se na najboljši možen način potrudili, da smo v različne namene porabili tudi ostanke.

Vsak posameznik mora biti s svojim delom odgovoren in tako tudi mi na svoje izdelke ponosni, saj so zelo dober primerek ohranjanja kulturne dediščine. Naučili smo se veliko o razvoju mode čez zgodovino.

Med oblikovanjem oblek smo se zavedali, da je pomemben videz in da morata ozaveščati ljudi o pomembnosti kulturne dediščine.

## Viri in literatura

- [1] <https://sl.wikipedia.org/wiki/Murano> (20. 12. 2019)
- [2] <https://sl.wikipedia.org/wiki/Steklo> (23. 12. 2019)
- [3] M. K. Pogorelčnik, Estetika oblačenja, 1997, Velenje, Založba Pozoj (23. 12. 2019)
- [4] <https://sites.google.com/site/poslikavastenasteklo/home/zgodovina-stekla> (24. 12. 2019)
- [5] <https://steklarna-rogaska.si/>
- [6] V. Varl, Pohorsko steklo – steklo z dušo, 2007, Maribor, Založba Pivec (30. 12. 2019)
- [7] M. Drev, Moda kot sporazumevanje, 2005, Ljubljana, Založba Sophia (7. 1. 2020)

## Viri slik

- Vir 1:  
([https://www.google.com/search?q=steklarna+roga%C5%A1ka+slatina&sxsrf=ACYBGN\\_T1Q90M57VCI2\\_Q6tfYkRBcWEY-nQ:1580799398038&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjw3tLUqlfnAhVpIYsKhchOCRsQ\\_AUoAnoECA0QBA&biw=1280&bih=578#imgrc=JEvWDBPH8zITsM](https://www.google.com/search?q=steklarna+roga%C5%A1ka+slatina&sxsrf=ACYBGN_T1Q90M57VCI2_Q6tfYkRBcWEY-nQ:1580799398038&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjw3tLUqlfnAhVpIYsKhchOCRsQ_AUoAnoECA0QBA&biw=1280&bih=578#imgrc=JEvWDBPH8zITsM)) ..... 7
- Vir 2: ([https://www.google.com/search?q=murano+italy&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi-LeUoLfnAhWIqbQKHeBNDAoQ2-cCegQIAA&oq=murano+italy&gs\\_l=img.3..0i19i5j0i5i30i19i5.7713.9284..9555...0.0..0.257.1185.0j5j2.....0....1..gws-wiz-img.....0i30i19.Gdv\\_j-4ISKg&ei=uww5Xu6uNojT0gXgm7FQ#imgrc=x9-gCKXvS-GI2M](https://www.google.com/search?q=murano+italy&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi-LeUoLfnAhWIqbQKHeBNDAoQ2-cCegQIAA&oq=murano+italy&gs_l=img.3..0i19i5j0i5i30i19i5.7713.9284..9555...0.0..0.257.1185.0j5j2.....0....1..gws-wiz-img.....0i30i19.Gdv_j-4ISKg&ei=uww5Xu6uNojT0gXgm7FQ#imgrc=x9-gCKXvS-GI2M)) ..... 8
- Vir 3: (lastni vir) ..... 9
- Vir 4: (lastni vir) ..... 10
- Vir 5:  
([https://www.google.com/search?q=steklarna+roga%C5%A1ka&sxsrf=ACYBGNRQLkjUC9oOGZqhUMBkY6QckNWbmA:1580750520425&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwie\\_P3J8rXnAhWwpYsKHY9BAeYQ\\_AUoAXoECBIQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=QeVCXJ40zytTpM](https://www.google.com/search?q=steklarna+roga%C5%A1ka&sxsrf=ACYBGNRQLkjUC9oOGZqhUMBkY6QckNWbmA:1580750520425&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwie_P3J8rXnAhWwpYsKHY9BAeYQ_AUoAXoECBIQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=QeVCXJ40zytTpM)) ..... 11
- Vir 6: (lastni vir) ..... 12
- Vir 7:  
([https://www.google.com/search?q=history+of+glass&sxsrf=ACYBGNQveH2APd2fIPWm75DuBkLZ8\\_J\\_7g:1580800579517&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwijy\\_oKlrbfnAhUi8MKHRCEDCwQ\\_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=yDp3RQVHQIH5aM&imgdii=W3RHuqlolLXDUM](https://www.google.com/search?q=history+of+glass&sxsrf=ACYBGNQveH2APd2fIPWm75DuBkLZ8_J_7g:1580800579517&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwijy_oKlrbfnAhUi8MKHRCEDCwQ_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=yDp3RQVHQIH5aM&imgdii=W3RHuqlolLXDUM)) ..... 13
- Vir 8:  
([https://www.google.com/search?q=history+of+glass&sxsrf=ACYBGNQp95e8Ns7I5uoZ6hFF4AAfPor\\_kw:1580751944278&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiai\\_fw97XnAhWRw4sKHTqcDI4Q\\_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=fq20IMiL74rsOM](https://www.google.com/search?q=history+of+glass&sxsrf=ACYBGNQp95e8Ns7I5uoZ6hFF4AAfPor_kw:1580751944278&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiai_fw97XnAhWRw4sKHTqcDI4Q_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=fq20IMiL74rsOM)) ..... 14
- Vir 9:  
([https://www.google.com/search?q=willendorfska+venera&sxsrf=ACYBGNRBc4Dgx7IxTbmlw79Qy9cqV1bUQ:1581255872237&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwvj97MCUzcTnAhVliYsKHZiuBisQ\\_AUoAXoECBEQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=lyRWigiB1Fy8cM](https://www.google.com/search?q=willendorfska+venera&sxsrf=ACYBGNRBc4Dgx7IxTbmlw79Qy9cqV1bUQ:1581255872237&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwvj97MCUzcTnAhVliYsKHZiuBisQ_AUoAXoECBEQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=lyRWigiB1Fy8cM)) ..... 16
- Vir 10:  
([https://www.google.com/search?q=prehistoric+fashion&sxsrf=ACYBGNS5W4zaCeeAYyRRoQ5nhnJm\\_gjXQ:1580752124238&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjch9\\_G-LXnAhUSxosKHZO7CikQ\\_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=Y9ZkzL1CtkYNHM](https://www.google.com/search?q=prehistoric+fashion&sxsrf=ACYBGNS5W4zaCeeAYyRRoQ5nhnJm_gjXQ:1580752124238&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjch9_G-LXnAhUSxosKHZO7CikQ_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=Y9ZkzL1CtkYNHM)) ..... 17
- Vir 11:  
(<https://www.google.com/search?q=egyptian+fashion&sxsrf=ACYBGNSDtrEpUiRcPnyA>

- [NbOzHy0GNQ2zGg:1580752203249&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjVt7Xs-LXnAhWQs4sKHVD-AxIQ\\_AUoAXoECAwQAw#imgrc=v\\_WFnkp03eWs-M](#) ..... 19
- Vir 12: [\(https://www.google.com/search?q=boginja+s+ka%C4%8Dami&sxsrf=ACYBGNTtEBa5UG3N01\\_1rZU3GOt0vNFnxw:1580801030714&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjLuJXfrrfnAhUfAxAIHc2OAZYQ\\_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=b34QtaZAe5SjHM\)](#) ..... 20
  - Vir 13: [\(https://www.google.com/search?q=ancient+rome+fashion&sxsrf=ACYBGNQyTjg34yjYI01nChMVn42EliOvbg:1580752401478&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi9t\\_jk-bXnAhUql4sKHbUkCQYQ\\_AUoAXoECAwQAw#imgrc=mSwmnPCC5h-oLM\)](#) .. 21
  - Vir 14: [\(https://www.google.com/search?q=renaissance+fashion&sxsrf=ACYBGNRaLOfUNEC56KmeWhARaNV56B2Tug:1580752582539&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwimvKOhrXnAhUlrosKHQHSAuoQ\\_AUoAXoECAwQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=0jAdeJITaf1dpM\)](#) ..... 23
  - Vir 15: [\(https://www.google.si/search?q=marie+antoinette&sxsrf=ACYBGNTV98XYPBlyVMQN2f8f4q6TcUITzw:1581319742418&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjLp5eMu8bnAhVRzKQKHRcODd0Q\\_AUoAXoECBMQAw&biw=1280&bih=578#imgrc=zbN1DYa1Cpw1IM \)](#) ..... 24
  - Vir 16: [\(https://www.google.com/search?q=ancient+secession+fashion&tbo=isch&ved=2ahUEwijuP7r-rXnAhX0wQIHHXN3Bo4Q2-cCegQIABAA&oq=ancient+secession+fashion&gs\\_l=img.3...65141.70401..70873...4.0..0.118.1062.0j10.....0....1..gws-wiz-img.ZEGozlbF1mw&ei=Y184XuP6DPSDi-gP8-6Z8Ag&bih=578&biw=1280#imgrc=ngxNhqD4zla8JM\)](#) ..... 26
  - Vir 17: [\(https://www.google.com/search?q=60s+fashion&tbo=isch&ved=2ahUKEwiBzKbM-7XnAhWPNAFKHWf9ABMQ2-cCegQIABAA&oq=60s+fashion&gs\\_l=img.3..0i67j0j0i30l8.11517.12194..12525...0.0..0.125.242.0j2.....0....1..gws-wiz-img.....0i19j0i7i30i19.clsbYDuJJUk&ei=LWA4XsGBDI\\_pwALnoOYAQ&bih=578&biw=1280#imgrc=QBso3x7vs5HEuM\)](#) ..... 27
  - Vir 18: [\(https://www.google.com/search?q=see+through+fashion+tumblr&tbo=isch&ved=2ahUKEwiXwuD0-7XnAhXqGlAKHSuTAygQ2-cCegQIABAA&oq=see+through+fashion+tumblr&gs\\_l=img.3...3573.6074..6399...1.0..0.166.1082.0j8.....0....1..gws-wiz-img.....0i19j0i30i19j0i5i30i19j0i8i30i19j0i8i30.518N6\\_dql30&ei=gmA4Xpf5Aeq1wAKrpo7AAg&bih=578&biw=1280#imgrc=tSz\\_mqV6Hu3wIM\)](#) ..... 28
  - Vir 19: (lastni vir) ..... 29
  - Vir 20: (lastni vir) ..... 30

• Vir 21: (lastni vir) .....	30
• Vir 22: (lastni vir) .....	31
• Vir 23: (lastni vir) .....	32
• Vir 24: (lastni vir) .....	32
• Vir 25: (lastni vir) .....	33
• Vir 26: (lastni vir) .....	33
• Vir 27: (lastni vir) .....	34
• Vir 28: (lastni vir) .....	34
• Vir 29: (lastni vir) .....	35
• Vir 30: (lastni vir) .....	36
• Vir 31: (lastni vir) .....	37
• Vir 32: (lastni vir) .....	37
• Vir 33: (lastni vir) .....	38
• Vir 34: (lastni vir) .....	39
• Vir 35: (lastni vir) .....	40
• Vir 36: (lastni vir) .....	40
• Vir 37: (lastni vir) .....	41